

Unikátní předměty z Bhútánu dorazily do České republiky! Národní muzeum otevírá novou výstavu *Bhútán – země blízko nebe*.

Tisková zpráva k otevření výstavy *Bhútán – země blízko nebe* (13. 3. – 14. 6. 2015)

Náprstkovo muzeum asijských, afrických a amerických kultur, Betlémské nám. 1, 110 00 Praha 1

Praha, 12. března 2015

V Náprstkově muzeu asijských, afrických a amerických kultur se na nové výstavě *Bhútán – země blízko nebe* návštěvníkům představí unikátní předměty z Bhútánského království! Návštěvníci budou mít vůbec poprvé v České republice možnost obdivovat jedinečné historické i současné doklady bhútánské kultury ze sbírek Královské textilní akademie v Thimphu. Hornaté království na výstavě přiblíží nejen krásné šperky a obdivuhodné výrobky tkalcovského řemesla, ale také fotografie této tajuplné země. Výstava se návštěvníkům otevře v pátek 13. března 2015 a bude ji doprovázet bohatý program, který vyvrcholí 13. června 2015 tematickou muzejní nocí.

Bhútán je malý stát v jižní Asii, který je v České republice znám především díky horolezcům a cestovatelům. Rozlohou je menší než Česká republika a počet jeho obyvatel nedosahuje ani poloviny počtu obyvatel Prahy. „*Hornaté království v jižní Asii je krásnou, ale stále tajemnou zemí, která se teprve pomalu otevírá světu. Výstava tak bude pro české návštěvníky mimořádnou příležitostí, jak se seznámit s tamní kulturou,*“ uvádí generální ředitel Národního muzea Michal Lukeš.

Než se vzácné předměty, jejichž pojistná hodnota se pohybuje v řádu miliónů korun, dostaly do Náprstkova muzea, urazily dlouhou cestu. Jejich doprava znamenala logisticky náročnou akci a začala na letišti v bhútánském Thimphu, které patří mezi nejnebezpečnější a pro piloty nejnáročnější letiště světa. Z bhútánského hlavního města byly převezeny místními aerolinkami Drukair, ve kterých působí také čeští piloti, do indického Dillí, odkud je přepravil vládní speciál na kbelské letiště v Praze.

Tradiční tkalcovská výroba jako symbol Bhútánského království

Výstava návštěvníky seznámí s jednou z nejvýraznějších dominant Bhútánu, kterou je tradiční tkalcovské řemeslo. Textil v Bhútánu odjakživa symbolizoval bohatství rodiny a společenské postavení. Důležitost textilií podtrhuje i fakt, že darování oděvu hraje významnou roli ve složité bhútánské etiketě. Bhútánské textilie vynikají nádhernými vzory, které vznikají složitou technikou. Tkaní bylo vždy doménou žen, včetně těch z aristokratických rodin, a v této tradici pokračují členky královské rodiny i v současnosti. Její výsost Ashi Sangay Choden Wangchuck, královnamatka, je dokonce patronkou Královské textilní akademie, která jedinečné předměty pro výstavu zapůjčila. K vidění však bude také část bhútánských předmětů z rozsáhlé sbírky Náprstkova muzea. Z exponátů na výstavě vyniká například bavlněný ženský šál s hedvábnou výšivkou Osmi buddhistických šťastných symbolů nebo pokrývka trůnu z konce 19. století. Výstavní prostor navíc oživují fotografie Zdeňka a Michala Thomových.

I nádvoří Náprstkova muzea se ponese v bhútánské atmosféře a návštěvníci zde mohou obdivovat model bhútánské buddhistické stavby *čhörtenu* s modlicími mlýnky a výstavu velkoformátových fotografií, které poskytl partner výstavy CK LIVINGSTONE.

Náprstkovo muzeum je oknem do světa

Národní muzeum výstavou *Bhútán – země blízko nebe* pokračuje v mimořádném výstavním programu s názvem *Okno do světa*, který přináší do Náprstkova muzea mezinárodní výstavní projekty z nejrůznějších koutů světa. Projekt začal v loňském roce, kdy byly návštěvníkům představeny kultury Súdánu a Ázerbájdžánu. Kromě Bhútánu se připravuje v letošním roce také výstava předmětů z Afghánistánu.

Tkaní s bhútánskou tkadlenou, cestovatelské přednášky i životní příběhy pilotů bhútánských aerolinek

Národní muzeum připravilo v průběhu konání výstavy pro všechny malé i velké návštěvníky bohatý doprovodný program. Čekají je tkalcovské workshopy, cestovatelské a odborné přednášky, výtvarné dílny a lektorované programy. Pro dětské návštěvníky budou u vstupu do výstavy připraveny pracovní listy a trojrozměrné skládačky bhútánských „hradů“ *dzong*.

Kreativní dílny:

Tkalcovské workshopy pod vedením Kumbu Lhamo

13. – 20. 3. 2015, každý všední den 10 – 12 hod., 16 – 18 hod., o víkendu 10 – 18 hod.

Návštěvníci mají mimořádnou příležitost se poprvé v České republice zúčastnit tkalcovské dílny, vedené zkušenou bhútánskou tkadlenou Kumbu Lhamo. Účastníci workshopu si budou moci tkaní také vyzkoušet, výklad bude v anglickém jazyce. Pro zájemce je možné na objednávku uskutečnit výklad také v češtině.

Tkalcovské víkendy – série workshopů (Vzdělávací spolek uměleckých řemesel Praha)

Neděle 29. 3., 19. 4., 26. 4., 10. 5., 17. 5. a 31. 5. 2015, vždy od 14 do 17 hod.

Tkaní je řemeslo velmi staré a vyskytuje se ve všech částech světa. Odlišné jsou jen vzory, materiály a pomůcky. Návštěvníci si během workshopu mohou pod dohledem lektorek vlastnoručně utkat malou prostírku, kabelku, polštář či pásek.

Přednášky:

26. 3. 2015 17.30 *Tibetský a bhútánský oděv* (Lenka Gyaltsu)

Přednáška v úvodu představí tibetský oděv v jeho pestrosti a regionálních specifikách. Následně se zaměří na bhútánský oděv v jeho tradiční i současné podobě.

1. 4. 2015 17.00 *Blízko nebe (Slavomír Pískatý)*

Všichni zájemci o cestování, cyklistiku a létání jsou zváni na přednášku o Bhútánu Slavomíra Pískatého, který v tomto malém himalájském království pracuje jako pilot místních aerolinek. Letiště Paro se řadí mezi 10 nejobtížnějších mezinárodních letišť na světě, a návštěvníky čeká poutavé vyprávění o zajímavém zaměstnání a životě českého pilota v Bhútánu. Přednáška bude doprovázena projekcí fotografií a videí.

9. 4. 2015 17.30 *Krkavec - národní symbol Bhútánu* (Jaroslav Cepák)

Podle legend přivedl v 17. století prvního sjednotitele země do Bhútánu právě krkavec. Jedná se o pouhou legendu, nebo tomu tak opravdu bylo? Na přednášce se účastníci dozvědí několik zajímavostí o ptačím druhu, jehož hlava zdobí bhútánskou královskou korunu.

23. 4. 2015 17.30 *Tradiční architektura země draka* (Petr Jandáček)

Posluchači budou stručně seznámeni s obvyklými bhútánskými typy staveb, jako jsou například pevnosti, kláštery, chrámy, stupy, paláce a tradiční domy.

14. 5. 2015 17.30 *Cestování Bhútánem* (Michal Thoma)

Jak se do Bhútánu a dostat a co je tam možné zažít? Je Bhútán skutečně příslovečná „země štěstí“, nebo je to jen šikovně budovaný mediální obraz? Tyto a další otázky zodpoví v rámci besedy s projekcí fotograf a publicista Michal Thoma.

4. 6. 2015 17.30 *Létání na křídlech draka* (Jozef Mikula)

Na přednášce si návštěvníci vyslechnou zážitky česko-slovenského pilota, který se dostal od Českých aerolinií až k bhútánským královským aerolinkám Drukair. Popovídá například o tom, jaké to je přistávat a vzlétat na jednom z nejobtížnějších letišť světa nebo jak se našinci žije v Bhútánu. Přednášku budou doprovázet autentické letecké snímky nádherné bhútánské krajiny.

Akce:

Bhútánský den – Pražská muzejní noc

13. 6. 2015

Návštěvníci Náprstkova muzea si v den Pražské muzejní noci užijí tematický program v duchu bhútánských tradic. Čeká je promítání fotografií, bhútánská hudba, exotické ochutnávky, přednášky, workshopy a mnoho dalšího.

Více informací k výstavě a doprovodnému programu naleznete na www.nm.cz a zpravodajském portálu Národního muzea www.muzeum3000.cz.

Mgr. Tereza Petáková

odd. vnějších vztahů

T: +420 224 497 352

M: +420 724 412 255

E: tereza_petakova@nm.cz

W: www.nm.cz, www.muzeum3000.cz

PŘÍLOHA – Výběr exponátů z výstavy Bhútán – země blízko nebe

1/ Mužský oděv

Konec 19. století

Šířka v ramenou 192 cm, délka 155 cm

Hedvábná tkanina se vzorem tkaným pomocným útkem.

Royal Textile Academy, Thimphu, Bhútán

Muži nosí tuniku *go*. Původ *go* sahá podle tradice ke sjednotiteli Bhútánu *žabdungu* Ngawang Namgjalovi. Jde o sešitý šat s rukávy, který sahá až na zem. Obléká se na spodní košili. Zadní část se skládá, aby chránila spodní zadní část těla. Přední části oděvu se překládají přes sebe. Poté co se šat upevní pásem, podkasá se tak, aby dosahoval ke kolenům. Tím se vytvoří velká „kapsa“ na přední části. Dnes je povinné nosit tento oděv do školy i do zaměstnání.

2/ Ženský oděv

Současná práce

1. místo v National Design Competition, 2009

242,5 x 141 cm

Hedvábná tkanina se vzorem tkaným pomocným útkem. Dekor zobrazuje zvířata a lidské postavy.

Royal Textile Academy, Thimphu, Bhútán

Základním oděvem žen je *kjira*, velký čtverec látky sešitý ze tří pruhů. Čtverec se ovine kolem těla na spodní roucho a blůzku. Na ramenou se přichytí ozdobnými sponami a jehlicemi. Ovinutá látka se složí tak, aby pevně obepínala tělo, a v pase se upevní pásem *kera*. Nakonec se obléká kabátek *tögo*.

3/ Čapka

Konec 19. století

Výška 10 cm, obvod 75 cm

Hedvábí, výšivka

Royal Textile Academy, Thimphu, Bhútán

Čapky nejsou jen obyčejnou pokrývkou hlavy. Symbolizují společenské postavení a v případě panovníka jeho moc a autoritu.

4/ Pokrývka trůnu

Konec 19. století

140 x 140 cm

Vlněná tkanina, výšivka

Royal Textile Academy, Thimphu, Bhútán

5/ Ženský šál

Thimphu, západní Bhútán

Počátek 21. století

247,5 x 24 cm

Bavlněná tkanina s hedvábnou výšivkou Osmi buddhistických šťastných symbolů (mušle, ryby, baldachýn, lotos, nekonečný uzel, prapor, kolo učení, váza)

Royal Textile Academy, Thimphu, Bhútán

Ženy nosí dlouhý šál *ragčung*. Slouží k mnoha účelům: jako pokrývka hlavy či závěs k nošení dětí na zádech. Do šálu lze též zabalit zboží, nebo ho použít jako polštář či pokrývku. Nádherně tkané šály jsou však též znakem společenského postavení. Zejména při návštěvě kláštera je třeba mít šál správně složený a přehozený přes rameno. Při rozhovoru s vysoce postavenými osobami je nutné zakrývat si třásněmi šálu spodní část obličeje.

6/ Ženská obřadní halena

129 x 105 cm

Vlněná tkanina keprové vazby. Vsadky a apliky z vlněné tkaniny a čínského brokátu.

Royal Textile Academy, Thimphu, Bhútán

Tyto haleny nosí výhradně ženy k vesnickým obřadům místním božstvům. Haleny jsou typické pestrobarevnými vsadkami na bocích a aplikacemi na lemu kolem krku, kterým se říká „kryší zuby“.